

[Annette Just]

er en lovforenkling. Det vil selvfølgelig være meget nemmere, når der blot er tale om tilskud i form af bloktilskud til Færøerne.

Men vi erkender også, at dette er en forøgelse af de bloktilskud, som man altså har vedtaget før i tiden. Rent faktisk er der for disse to lovforslag, nr. L 13 og L 14, tale om en forøgelse på 19,8 mill. kr. fra 137,4 mill. kr. til 157,2 mill. kr. En sådan forøgelse af et bloktilskud kan vi ikke gå ind for midt i året, og derfor synes vi, det er lidt uansvarligt, at Færøerne, der dog selv har bedt om at få selvstyre, ikke også er villige til at bære et lidt større økonomisk ansvar.

Det bør være sådan, at man sammen med et selvstyre tager det økonomiske ansvar og betaler en større del af sin egen regning for til sidst selv at kunne betale fuldt ud.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Den fungerende undervisningsminister, og hvis det skal være helt korrekt: undervisnings- og forskningsministeren. Jeg giver ordet til sundhedsministeren.

Undervisnings- og forskningsministeren (Agnete Laustsen, fg.):

Også på dette område kan jeg udtale glæde over, at der er bred tilslutning til de fremsatte lovforslag, og ligeledes over, at deres hurtige behandling her i Tinget er sikret. Tak.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går lovforslagene direkte til anden behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 10:

Forslag til lov om tilskud til Færøernes hjemmestyre på sundhedsområdet. (Omlægning af statsrefusioner m.v. til bloktilskud).

Af sundhedsministeren (Agnete Laustsen).

(Fremsat 7/10 87).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 14 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 9:

Forslag til lov om ændring af forskellige love om Færøernes sundhedsvæsen. (Ændring af regler om finansiering og refusion).

Af sundhedsministeren (Agnete Laustsen).
(Fremsat 7/10 87).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Lindenskov (S):

Forslag til lov om tilskud til hjemmestyret på sundhedsområdet indeholder omlægning af statsrefusionerne til bloktilskud på sundhedsområdet. Forslaget er ligeledes et led i aftalen om en refusionsreform, en aftale mellem rigsmyndighederne og hjemmestyret.

Baggrunden for forslaget er i hovedtrækkene den samme som for de andre lovforslag, vi har behandlet her i dag: dels forenkling af administrationen, refusion og forbedring og mere overensstemmelse mellem beslutningskompetencen og det økonomiske ansvar på Færøerne, dels at give de færøske myndigheder større dispositionsfrihed.

Netop dette lovforslag indeholder bevillingerne til bl.a. hospitalsvæsenet, et ansvarsområde, som på Færøerne har en meget høj prioritet, og et område, hvor vi i stor udstrækning er meget afhængige af ekspertise uden for det geografiske område Færøerne.

Færøsk hospitalsvæsen, må vi nok understrege, er i en meget svær brydningsperiode, og jeg vil håbe, at vi fortsat kan bibeholde en for Færøerne nødvendig og uundværlig ordening med hensyn til adgang til Rigshospitalet.

I dette lovforslag kommer vi til at anlægge en ny formulering af færingernes adgang til Rigshospitalet, idet det, vi bruger af Rigshospitalet, kommer til at hedde »forbrug af Rigshospitalet«.

Jeg vil for en gangs skyld appellere til statsmyndighederne om netop i denne forbindelse at tage de særlige færøske forhold i betragtning, idet vi i vort samfund i Atlanterhavet – vi er jo kun 46.000 mennesker – altid vil være af-

[Lindenskov]

hængige af de lægelige specialer, som vi hidtil i meget høj grad, må vi nok sige, har benyttet, eller som vi i fremtiden kommer til at benytte eller være forbrugere af netop på Rigshospitalet her i København.

Her vil jeg også nævne det, som flere gange er blevet fremført i forhandlingerne mellem landsstyret og rigsmyndighederne, nemlig at der er adgang til genforhandlinger, netop på sygehusområdet, som er et meget vigtigt område, et meget udgiftskrævende område for alle samfund, for de nordiske samfund, og som sådan set også indeholder mange specialiteter, mange brydninger og mange meget svære afgørelser for politikere og for dem, der skal administrere sygehusene. Her vil jeg i alle tilfælde appellere til, at man fra statsmyndighedernes side vil være forstående over for Færøerne, når der kommer ønske om forhandling om dette område, uanset hvordan vi i fremtiden kommer til at økonomisere på dette område.

Forslaget til lov om ændring af forskellige love om Færøernes sundhedsvæsen omhandler ændring af regler om finansiering og refusion. Forslaget er også en konsekvens af aftalen mellem regeringen og landsstyret vedrørende tilskudsreformer.

En af lovændringerne vil bestå i, at Sundhedsministeriet ikke fremover skal være repræsenteret i de tre sygehusbestyrelser og planlægningsudvalget. Ligeledes varetages planlægningen og driften af sygehusvæsenet nu af hjemmestyret alene. Jeg håber, at det i realiteten vil betyde en styrkelse af sygehusvæsenet på Færøerne, men jeg vil ikke absolut påstå, at det gør det, blot fordi ministeriet i København ikke mere er repræsenteret i sygehusbestyrelserne.

Det fremføres i bemærkningerne til lovforslaget, at ophævelsen af § 14 vedrører behandling af alkoholskadede. Og så tilføjes det: »Blot må udgifterne fremover fuldt ud afholdes af landskassen.« Hertil vil jeg blot sige: javel, hr. minister.

Færøerne har fremdeles det gamle system med sygekasser. Her vil det være nødvendigt i loven at præcisere, at personer bosat i den øvrige del af riget har ret til ydelser efter loven under midlertidigt ophold på Færøerne.

Jeg vil til slut takke ministre for velvillighed og for meget hurtig gennemførelse af disse forslag, der vil komme til at få stor betydning for Færøernes mulighed for at styre sine egne anliggender.

Fru Britta Schall Holberg nævnte, at hun vidste, at der i Lagtinget havde været uenighed om gennemførelsen af disse ordninger. Det er rigtigt nok. Der har været politisk uenighed på Færøerne. Den kom meget stærkt til udtryk op til folketingsvalget, og vi behøver sådan set ikke at dølge, at det specielt er Sambandspartiet, som har været genstridigt med hensyn til at gennemføre disse nyordninger, fordi partiet ikke er tilhænger af, at vi overfører større økonomiske byrder til færingerne selv.

Socialdemokratiet vil anbefale disse lovforslag.

Lis Aaltonen (KF):

Lovforslag nr. L 9 og L 10 har en klar sammenhæng med de fremsatte lovforslag på social- og undervisningsområdet, som er behandlet her i dag, og Det Konservative Folkeparti kan tilslutte sig de fremsatte forslag. Vi er indstillet på en hurtig gang gennem Tinget og ser ingen grund til, at forslagene skal udvalgsbehandles.

Og så kan jeg sige, at CD ligeledes tilslutter sig lovforslagene.

Birgitte Husmark (SF):

I lighed med de to tidligere nævnte områder, det sociale område og undervisningsområdet, kan vi i SF også med hensyn til sundhedsområdet til fulde tilslutte os, at Færøerne får selvbestemmelse over egne anliggender. Det er SFs politik at støtte de forslag, der er vedtaget af de politiske organer, der er valgt af den befolkning, som et givet forslag vedrører. Det vil vi selvfølgelig også gøre her.

Jeg skal dog ikke undlade at lade forslaget følge af et ønske om, at forhandlingerne om de fremtidige reguleringer af bloktilskuddene, som nu skal erstatte de hidtidige ordninger, må få et mere gunstigt forløb for Færøerne, end de tilsvarende forhandlinger har fået for de danske kommuner og amter.

Der skal dog ikke være tvivl om, at SF er hjertent tilhænger af selve sigtet med de to lovforslag, nemlig en selvstændiggørelse af det færøske sundhedsvæsen, og det ønsker vi held og lykke til.

Britta Schall Holberg (V):

Også disse forslag kan vi fra Venstres side støtte, men jeg vil gerne gentage, at vi i Venstre er opmærksom på, at der altså ikke har været

[Britta Schall Holberg]

enighed i Lagtinget om dette spørgsmål. Men vi støtter den aftale, der er indgået mellem regeringen og et flertal i Lagtinget.

Jeg vil godt sige til Fremskridtspartiet, at det er helt klart, at Færøerne har krav på disse bloktilskud, også i den størrelsesorden, der her er tale om. Vi har i Danmark en væsentlig forpligtelse over for det færøske samfund, som det for Venstre er vigtigt at understrege nu og i fremtiden.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Med samme motivering som de foregående talere skal jeg på Det Radikale Venstres vegne sige, at vi støtter de to lovforslag og er glade for, at de er vedtaget i overensstemmelse med Færøernes ønske. Vi ser heller ikke nogen grund til udvalgsbehandling.

Pia Dahl (FP):

Fremskridtspartiet skal endnu en gang fremhæve sin indstilling til økonomisk tilskud til Færøernes hjemmestyre. Desværre kan man ikke både blæse og have mel i munden, heller ikke selv om man er færing. I den forbindelse skal jeg da lige nævne, at jeg sandelig godt forstår, at der på Færøerne er fuld opbakning bag tilskudsreformen, som sundhedsministeren udtrykker det. 177 mill. kr. bare på sundhedsområdet er da værd at tage med.

I øvrigt lægger vi med stor undren mærke til lovforslag nr. L 9, § 6, stk. 3, hvori der står, at der kan ydes personer med bopæl i udlandet, som tilfældigvis skulle opholde sig på Færøerne, vederlagsfri behandling på sygehuse og dertil knyttede institutioner. Når man betænker, at ikke engang udlandsdanskere, som for størstepartens vedkommende er udsendt af danske virksomheder og dermed gør samfundsvenlig tjeneste, kan behandles vederlagsfrit her i Danmark, så virker det barokt, at enhver i verden nu for danske skatteyderes midler kan blive gratis behandlet på Færøerne. Hvor mange der vil benytte sig af tilbudet, vil afspejle sig i ændringer af tilskuddets størrelse, jf. lovforslag nr. L 10, § 2, stk. 2.

Naturligvis vil Fremskridtspartiet stemme imod de pågældende udgiftskrævende lovforslag, også på grund af bemyndigelsen til sundhedsministeren til at ændre både tilskuddets størrelse og eventuelle tilbagevirkende kraft.

Breckmann (Fær.):

Jeg vil først takke ordførerne og bede dem hilse deres respektive partier for den meget store velvilje, som disse forslag har mødt. Jeg forfatter, at der er et vældigt flertal her i salen for at gennemføre disse lovforslag, og der ser ikke ud til at blive den allermindste vanskelighed med at få det fornødne flertal på benene en af de første dage.

Må jeg lige afslutte her generelt ved at sige, at disse forslag om bloktilskud kun er det ene skridt, og nu er der så tilbage at overbevise folk om, at bloktilskuddet kun er et middel og ikke et endeligt mål for Færøerne. For den egentlige selvstændighed ligger i selve uafhængigheden af dansk statsstøtte.

Tilskuddet er en kunstig indsprøjtning i et samfunds forbrug, der mest har været gavnlige i tider, hvor vort land har lidt under kapitalfattigdom. Men det er ikke en indtægtskilde, som man kan basere et lands husholdning på. De færøske erhverv, først og fremmest fiskeriet, må være fundamentet under vor fremtid.

Både for Færøernes og Grønlands økonomi gælder det, at en stor del af statstilskuddet flyder tilbage til den sydlige del af riget før eller senere i form af danske byggekontrakter, tilbagebetaling af lån, indkøb af varer og tjenester i Danmark osv., og denne underretning kan måske især gavne Fremskridtspartiets ordfører.

Denne omvendte refusion fra Færøerne til Danmark bør nemlig ikke glemmes. Dens omfang afhænger af, i hvor høj grad eller i hvor lav grad tilskudsmodtageren har en veludviklet og en selvstændigt baseret økonomi. Det bliver tit bebrejdet Færøerne og sidste gang for et par sekunder siden heroppe på talerstolen, at vi er en belastning for den danske skatteyder. Denne påstand er i bedste fald kun den halve sandhed, og jeg tør sige den forkerte del af sandheden, hvis ikke spørgsmålet bliver drejet om på modsat side og også analyseret derfra. Jeg vil påpege, at vores 47.000 indbyggere tjener en eksportindtægt, der pr. individ yder forholdsvis større valutaindtjening til Danmarks Nationalbank, end nogen tilsvarende del af riget gør. Vore eksportmarkeder fordeler sig jævnt og smukt, de seks største, Danmark, Storbritannien, Tyskland, USA, Frankrig og Italien, aftager mellem 17 og 10 pct. hver, dvs. ca. 80 pct. i alt af hele vor eksport. Denne eksport giver Danmark hård valuta, den er også tiltrængt. Deri-

[Breckmann]

mod vil jeg påpege forskellen mellem vor status som et veludviklet eksportland, selv om det drejer sig mest om madvarer, og så vores stilling som en tilbagestående koloni, som et uland, når det drejer sig om import. Færøerne er, når skibe undtages, tvunget til at importere 90 pct. af sit vareforbrug gennem danske mellemhandlere, delvis på grund af vore egne handelsvaner, delvis på grund af danske importørs kontrakter med udenlandske producenter, der dækker Færøerne som en del af Danmark. I år, kan jeg oplyse især Fremskridtspartiets medlemmer om, vil handelen mellem Færøerne og Danmark give den danske handelsbalance 1.800 mill. kr., det tredobbelte af det samlede bloktilskud, i rent handelsoverskud. Tilsvarende vil Færøerne have et minus på 1,8 mia. kr. i vores samhandel med Danmark, og jeg håber, at denne ubalance kan stoppe munden på de folk, i hvert fald ude i befolkningen, forhåbentlig også her på tinge, der påstår, at det økonomiske forhold Færøerne-Danmark er »a one-way business«, for det er altså alt andet.

Efter disse loves vedtagelse af et stort folketingsflertal er der stadig væk en række mellemværender i dansk-færøske forhold, der må fås på plads for at ajourføre en naturlig udvikling mellem vore lande, så de bliver mere jævnbyrdige politisk og økonomisk, og for at rigsfællesskabet skal kunne fungere så godt som et »give-and-take«-forhold som overhovedet muligt. Det er til fælles fordel og til begges fordel, og dette bliver vor opgave fremover. Men lad dog ikke fremtidens problemer kaste nogen skygge, for de er samtidig en udfordring, og de giver samtidig en glæde, som disse følgelove til bloktilskuddet også hjælper med til at give os.

Lad mig slutte med at takke for den velvilje, som udarbejdelsen af denne nyordning har mødt fra dansk hold i regeringen og efter behandlingen her at dømme i hele Folketinget.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Jeg er meget glad for den positive modtagelse, de to første forslag, jeg fremsætter som sundhedsminister, har fået her i dag. Det lover forhåbentlig godt for fremtiden.

Hr. Lindenskov omtalte ganske kort brugen af Rigshospitalet. Jeg kan dertil sige, at en aftale herom skal indgås i nærmeste fremtid. Jeg skal love hr. Lindenskov, at jeg såvel i denne forbindelse som på andre områder inden for

sygdomsbekæmpelsen og forebyggelsen skal være opmærksom på de eventuelle særlige færøske problemer.

Fru Pia Dahl var også inde på at omtale § 6, stk. 3, i L 9, hvorefter der er mulighed for, hvis landsstyret aftaler det, at man kan få vederlagsfri sygdomsbehandling på Færøerne. Jeg kan sige til fru Pia Dahl, at denne regel i dag også er gældende, det er bare sundhedsministeren, som har denne kompetence, og at reglen, som den nu er forelagt i lovforslag, kun går ud på at overføre denne kompetence til det færøske landsstyre. Mere ligger der ikke i den.

Men jeg vil så til slut sige, at jeg er glad for, at vi også på dette område har fået sikret hurtig behandling her i Tinget, så at vi kan forhandle de resterende problemer på plads.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold).
Da det ikke er tilfældet, går lovforslagene direkte til anden behandling.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Uden for dagsordenen foretoges:

Valg af 1 stedfortræder til Europarådets rådgivende forsamling.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Medlem af Folketinget Hagen Hagensen (KF) har meddelt mig, at han ønsker at udtræde af den danske delegation til Europarådets rådgivende forsamling.

Til ny stedfortræder for Grove (KF) i stedet for Hagen Hagensen har vedkommende gruppe udpeget medlem af folketinget Per Stig Møller (KF).

Den pågældende er herefter valgt.

Meddelelser fra formanden:**Tredje næstformand (Povl Brøndsted):**

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Det Energipolitiske Udvalg (8/10 87):

Udtræder: Stillinge (SF)

Ny stedf.: Erik Jakobsen (SF)

Kulturudvalget (8/10 87):

Udtræder: Stillinge (SF)

Nyt medl.: Erik Jakobsen (SF)

Landbrugs- og Fiskeriudvalget (8/10 87):

Udtræder: Stillinge (SF)

Ny stedf.: Erik Jakobsen (SF)

Uddannelsesudvalget (8/10 87):

Udtræder: Stillinge (SF)

Ny stedf.: Erik Jakobsen (SF)

Udvalget om Offentlige Arbejder (8/10 87):

Udtræder: Stillinge (SF)

Ny stedf.: Erik Jakobsen (SF)

Det Energipolitiske Udvalg (8/10 87):

Udtræder: Kai Dige Bach (KF)

Nyt medl.: Pia Christmas-Møller (KF)

Udvalget for Forretningsordenen (9/10 87):

Udtræder: Lone Dybkjær (RV)

Nyt medl.: Dagmar Mørk Jensen (RV)

Sundhedsudvalget (9/10 87):

Udtræder: Birte Weiss (S)

Nyt medl.: Qvist Jørgensen (S)

Udtræder: Qvist Jørgensen (S)

Ny stedf.: Birte Weiss (S)

Det Udenrigspolitiske Nævn (12/10 87):

Udtræder: Niels Anker Kofoed (V)

Ny stedf.: Ivar Hansen (V)

Boligudvalget:

Udtræder: Poulsgaard (FP)

Ny stedf.: Kirsten Madsen (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 14. oktober 1987, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 18.37

